

ההסכם המתגבש בלבנון: הישג בהווה שלא ברור כיצד ישפיע על העתיד

25.11.2024 | שבת בן מאיר written by

הנוסח הסופי של ההסכם אמנם טרם פורסם, אך מהתייחסויות הפומביות לגביו נראה כי המרכיבים העיקריים בו הם ההסכמה על הוצאת כוחות חיזבאללה אל מצפון לליטני, יציאת כוחות צה"ל מדרום לבנון ופריסת צבא לבנון במקומו בתוך 60 ימי הסתגלות, פיקוח אמריקני על פעילות צבא לבנון וכינון מנגנון רב-לאומי לטיפול בהפרות.

מנקודת מבטה של ישראל, אמנם היא לא קיבלה את מלוא תאוותה אבל הישגיה אינם מעטים:

ראשית, המטרה המוצהרת ¹ להשיב בבטחה את תושבי הצפון לבתיהם ² יכולה להיות מושגת לפחות לטווח הזמן הקצר, ביחס לאיומי פלישה או ירי ישיר.

שנית, המכה שחיזבאללה ספג אמנם לא אנושה אך היא בהחלט כואבת: הוא איבד את הפיקוד הבכיר, את הנכסים המבצעיים שבנה בעמל רב ובמשאבים רבים ברצועת-הגבול (מנהרות, בונקרים), פעילים ואמצעי לחימה רבים. בנוסף לכך איבד אירגון הטרור הלבנוני גם את השליטה המוחלטת שהיתה לו בצד הלבנוני של רצועת הגבול ולא פחות חשוב גם את היוקרה והמוניטין שרכש לאורך העשורים האחרונים. חיזבאללה, שבא לתמוך בחמאס, יוצא מהלחימה בשן ועין.

שלישית, הפגיעה באיראן. זו מאבדת את הזרוע החזקה ביותר שלה וזאת בנוסף לגדיעת הזרוע הנוספת שלו בעזה.

רביעית, הפגיעה בחמאס. לאחר כל ההבטחות וההצהרות, חיזבאללה יוצאת משדה הקרב ומשאירה את חמאס לבדה.

חמישית, ריסוק התפיסה לפיה ניתן להכריע את ישראל במלחמה רב זירתית. על גבם של חמאס, חיזבאללה והחות'ים ישראל בנתה מחדש את ההרתעה שהתרסקה ב7/10 והוכיחה כי ביכולתה לנהל גם מלחמה ממושכת. הלחימה הישראלית לא איפשרה לחיזבאללה להביא לביטוי את הפוטנציאל שהיה לו ערב המלחמה ושעליו התבססו התרחישים הקשים שלהם נערכו בישראל.

לצד ההיבטים החיוביים הללו אין להתעלם מהאתגרים הרבים שהסדרה מציבה בפני ישראל.

ראשית, לחיזבאללה יש עדיין יכולות שיוריות והוא יכול להתאושש בסיוע איראן ובחסות השקט שתביא עימה הפסקת האש. ההסתמכות על צבא לבנון או על כוחות אחרים לא הוכיחה את עצמה בעבר ואין יסוד להניח שתוכיח את עצמה בעתיד. ניסיון העבר מלמד שמנגנונים רב לאומיים לא רק שאינם פועלים לטובת ישראל אלא שהם הופכים לאבן ריחיים על צווארה. היה טוב יותר אילו ישראל התעקשה ליצור שטח מפורז שיסאיר ריק מאדם ושעליו היא תוכל לשלוט

באש ובמודיעין. החשש מפני התעצמות חיזבאללה בחסות השקט אינו מבוטל. אם צה"ל לא ינכח בשטח, כל הפרה מצד חיזבאללה תעורר התלבטות במערכת הישראלית אם וכיצד להגיב. כמו באירועים רבים לאורך העשורים האחרונים, קל להצהיר כי "מה שהיה לא יהיה", אך חיזבאללה יעמיד את ישראל במבחנים קשים. הוא יפעל בשיטת "הצפרדע המתבשלת", במנות קטנות, בזמנים שלא יהיו נוחים לפעולה ישראלית (לדוגמה: כשהשקט יתייצב ובדיוק כשתיפתח עונת התיירות וכד'). החשש מפני התלקחות מחודשת על מחיריה המדיניים, הביטחוניים והכלכליים, יחד עם לחצים, פיתויים ושיקולים הנוגעים לסדר העדיפות הלאומי, עלולים להוביל את מקבלי ההחלטות להתפשר ומכאן קצרה הדרך לשחיקת ההסדרים ולהתעצמותו של האויב. ההכרה האמריקנית בזכותה של ישראל לפעול, לא תועיל מול האתגר הזה. לכן היה נכון לייצר שינויים בשטח שיספקו שולי ביטחון גם מול חששות כאלה. ביום שאחרי, כדי להבטיח שלא ניפול למלכודת השקט הממכר, יהיה עלינו כולנו ☒ מהדרג המדיני והצבאי ועד לתושבים בכל חלקי הארץ, להסתגל למציאות של אי-שקט. זהו התנאי העיקרי בהתמודדות עם אתגר ההתעצמות.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 25.11.2024.

****הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.****